

Hans Rosing

Finns smärtan ingenstans?

Per skadar sin högra fot vid tidpunkten t . Han känner omedelbart en svår smärta i foten. Han åker till läkare, får ett smärtstillande medel som gör att smärtan försvinner. Efter tidpunkten t_1 känner han inte längre svår smärta. Per känner sålunda svår smärta i foten mellan tidpunkterna t och t_1 .

Vi kan sålunda bestämma *när* Pers svåra smärta inträffade i tiden. Kan vi också bestämma *var* i rummet smärtan inträffade?

Enligt teorin om psykoneural identitet (IDT) existerar Pers svåra smärta i rummet likaväl som i tiden. Den existerar närmare bestämt i Pers hjärna. Men hur kan han ha ont i foten om smärtan existerar i huvudet? Om smärtan existerar i huvudet så måste han väl också känna den i huvudet? Enligt IDT är den subjektiva smärtlokalisationen en i nervsystemet inbyggd illusion. Varje gång en viss del av hjärnan stimuleras känner Per svår smärta i foten oberoende av *hur stimuleringen orsakas*. I FT (1985:4) anför jag fyra skäl till att smärtan de facto inte kan vara lokaliserad till foten.

I FT (1986:4) kritiserar Svante Bohman och Ingmar Persson en del av de åsikter jag tidigare fört fram till försvar för IDT. I detta korta svar nöjer jag mig med att ta upp en enda central fråga i vilken vi tycks vara oeniga. Frågan är: Var finns Pers smärta?

Vi torde vara överens om följande: 1) Per känner svår smärta i foten under tidsperioden t till t_1 . 2) Pers smärta kan inte de facto finnas i foten. Detta visas av de argument jag förde fram i FT (1985:4).

Var finns Pers smärta enligt Bohman och Persson? Om jag har förstått dem rätt är deras svar: Ingenstans. Smärtan existerar i tiden men inte i rummet!

Bohman hänvisar till Hägerström och Phalén: "Båda tänkte sig människan som ett enhetligt komplex av kroppsliga och orumliga egenskaper". Bohman fortsätter: ". . . men det finns ju en tredje möjlighet, nämligen att varken smärtan eller medvetandet om smärtan kan sägas

'vara i' någon kroppsdel'' (s 34).

Persson uttalar sig mera försiktigt. Tydligen är han tveksam inför "orumlig smärta". Han menar att det inte är alldeles självklart att alla händelser har en plats i det fysikaliska rummet.

Till detta vill jag svara att det finns ett enkelt argument som visar att Bohman och Persson misstar sig när de tror att smärta kan existera i tiden utan att existera i rummet. Argumentet ser ut så här:

Antagande

Pers smärta i foten existerar i den fysikaliska tiden utan att existera i det fysikaliska rummet.

Implikation

Antagandet implicerar att det existerar en absolut skillnad mellan rum och tid.

Detta i sin tur implicerar att den moderna fysikens rums- och tidsbegrepp är felaktigt.

Slutsats

I själva verket finns det utomordentligt goda rationella skäl att acceptera den moderna fysikens rums- och tidsbegrepp. Alltså finns det utomordentligt goda rationella skäl att förkasta antagandet.

För mig förefaller argumentet övertygande, nästan självklart. Pers smärta måste finnas någonstans. Det enda rimliga rummet är Pers hjärna. Eller finns det något uppenbart fel, som jag är blind för, i argumentet? □